

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Dato: 24. marts 2009

Kontor: Kommunal sundhed

J.nr.:

Sagsbeh.: shh

Fil-navn: grundnotat endelig

GRUNDNOTAT

Forslag til Rådets direktiv (Euratom) om EF-rammebestemmelser for nuklear sikkerhed

KOM(2008) 790 endelig

1. Resumé

Kommissionen har fremlagt revideret forslag til et nyt direktiv om EF-rammebestemmelser om nuklear sikkerhed. Det generelle formål med forslaget er at opnå, bevare og hele tiden forbedre den nukleare sikkerhed i Fællesskabet og at udbygge tilsynsmyndighedernes rolle.

2. Baggrund

Den 26. november 2008 fremlagde Kommissionen revideret forslag til et nyt direktiv om EF-rammebestemmelser for nuklear sikkerhed – KOM(2008) 790 endelig. Direktivforslaget erstatter Kommissionens tidligere forslag fra 2003, KOM (2003) 32, som indgik i Kommissionens oprindelige pakke i 2003 om nuklear sikkerhed. Under drøftelserne i Rådet i 2003 kunne der hverken opnås flertal for at forkaste eller vedtage forslaget. I stedet blev der i enighed vedtaget Rådets konklusioner om sikker håndtering af brugt nukleart brændsel og radioaktivt affald i 2004, hvilket førte til oprettelsen af Rådets arbejdsgruppe for nuklear sikkerhed (WPNS) og senere European Nuclear Safety Regulators Group (ENSREG). Begge grupperne har gennemført et betydeligt udredningsarbejde om samarbejdet om nuklear sikkerhed i Europa og internationalt, og Kommissionen finder nu, at tiden er moden til at genstarte bestræbelserne på at opstille fælles EF-rammer for nuklear sikkerhed ved at ajourføre og erstatte Kommissionens forslag fra 2003 med det foreliggende forslag.

3. Hjemmelsgrundlag

Euratom-traktaten, særlig artikel 31 og 32.

Vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen finder, at det foreliggende forslag giver medlemsstaterne mulighed for at udnytte subsidiaritetsprincippet fuldt ud, idet det opstiller de retlige rammer for nuklear sikkerhed, uden at foreskrive detaljerede regler herfor. Herudover sigter direktivet mod at styrke de nationale tilsynsmyndigheders rolle og uafhængighed, idet der bygges videre på deres kompetencer og på de nationale organers rolle ved gennemførelsen af de aftalte foranstaltninger. Direktivet er i fuld overensstemmelse

med princippet om nationalt ansvar for sikkerheden i nukleare anlæg, og medlemsstaterne bevarer desuden retten til at pålægge strengere sikkerhedsforanstaltninger nationalt end de foranstaltninger, der er fastsat i direktivet.

Regeringen kan på det foreliggende grundlag støtte Kommissionens vurdering af, at nærhedsprincippet er overholdt.

5. Formål og indhold

Det generelle formål med forslaget er at opnå, bevare og hele tiden forbedre den nukleare sikkerhed i Fællesskabet og at udbygge tilsynsmyndighedernes rolle. Direktivet finder anvendelse på alle nukleare anlægs design, placering, opførelse, vedligehold, drift og afvikling, for hvilke det er nødvendigt at træffe sikkerhedsforanstaltninger efter den berørte medlemsstats love og bestemmelser. Hver enkelt medlemslands ret til at vælge, om den vil anvende atomkraft, anerkendes og respekteres fuldt ud.

Direktivforslaget er funderet på bestemmelserne i konventionen om nuklear sikkerhed, som opstiller klare rammer for staternes lovgivning, og dermed udgør grundlaget for et ensartet system for nuklear sikkerhed. Euratom og EU-medlemsstaterne deltager i konventionen. Forslagets vigtigste bestemmelser omfatter følgende områder og forhold:

- Ansvar og rammerne for nukleare anlægs sikkerhed.
- De nationale tilsynsmyndigheders rolle og uafhængighed med udgangspunkt i deres kompetencer.
- Åbenhed og aktindsigt for at sikre adgang til pålidelig information og give borgerne mulighed for at deltage i en transparent beslutningsproces.
- Sikkerhedskrav og –forskrifter for nukleare anlæg baseret på det Internationale Atomenergiagenturs (IAEA's) grundlæggende sikkerhedskrav.
- Tilladelsesindehaverens forpligtelser.
- Tilsynsmyndighedens vurderinger, undersøgelser, kontrol- og håndhævelsesforanstaltninger i forbindelse med nuklear sikkerhed.
- Fortsat rådighed på nationalt niveau over eksperter i nuklear sikkerhed.
- Prioritering af sikkerheden.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om dette forslag.

Europa-Parlamentet vedtog den 13. januar 2004 en udtalelse om Kommissionens forslag fra 2003. Denne udtalelse indeholdt en række ændringsforslag, som bl.a. indebar, at hovedansvaret for sikkerheden i de nukleare anlæg i medlemsstaterne fortsat primært skulle være et nationalt anliggende.

Kommissionen har taget højde for Europa-Parlamentets udtalelse fra 2004 i forbindelse med det foreliggende direktivforslag.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Den gældende danske nukleare lovgivning omfatter følgende love:

- Lov nr. 170 af 16. maj 1962 om nukleare anlæg (atomanlægsloven).

- Lov nr. 244 af 12. maj 1976 om sikkerhedsmæssige og miljømæssige forhold ved atomanlæg m.v. (atomanlægssikkerhedsloven). Loven er kun delvis sat i kraft.
- Lov nr. 94 af 31. marts 1953 om brug m.v. af radioaktive stoffer.
- Lov nr. 322 af 19. juni 1974 om erstatning for atomskader (nukleare skader).

De danske retsfor skrifter skal ajourføres i overensstemmelse med dette direktivfor slag.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget vurderes umiddelbart ikke at have konsekvenser for statsfinanserne eller samfundsøkonomien, da Danmark kun i meget begrænset omfang og tid - indtil afviklingen af de nukleare anlæg på Risø er afsluttet som planlagt i 2016 - vil have nukleare anlæg, der er omfattet af forslaget.

Forslaget sigter specifikt på at opnå, bevare og hele tiden forbedre den nukleare sikkerhed og dermed beskyttelsesniveauet i Fællesskabet.

9. Høring

Forslaget er endnu ikke sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side kan man overordnet støtte forslaget, der sigter mod at styrke sikkerhed i forbindelse med nukleare anlæg.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke på nuværende tidspunkt kendskab til andre medlemslandes officielle holdning til forslaget.

12. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere være forelagt Folketingets Europaudvalg.

Kommissionens forslag til Rådets direktiv om fastsættelse af de grundlæggende forpligtigelser og generelle principper vedrørende sikkerheden i nukleare anlæg, KOM(2003) 32, blev forelagt den 23. februar 2004 til orientering.